

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJA

SPRENDIMAS

2023 m. sausio 12 d. Nr. 21R-22 (AG-702/04-2022)
Vilnius

Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš Komisijos narių Vilmos Drigotienės, Ingos Lipnickienės (Komisijos posėdžio pirmininkė ir pranešėja) ir Mindaugo Siaurio,

Komisijos posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjos D. K.-K. skundą dėl Vilniaus rajono savivaldybės administracijos Socialinės rūpybos skyriaus sprendimo panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė :

Pareiškėja D. K.-K. (toliau – ir pareiškėja) skunde prašo panaikinti Vilniaus rajono savivaldybės administracijos Socialinės rūpybos skyriaus sprendimą Nr. 12519, kuriuo socialinė pašalpa už laikotarpį nuo 2022 m. spalio 1 d. iki 2022 m. gruodžio 31 d. pareiškėjai ir su ja kartu gyvenantiems asmenims buvo neskirta (toliau – Sprendimas), ir įpareigoti instituciją iš naujo išnagrinėti pareiškėjos pateiktą prašymą.

Skunde nurodė, kad 2022 m. spalio 25 d. pateikė Skyriui prašymą-paraišką piniginei socialinei paramai gauti ir atsakovas Sprendimu pašalpos už laikotarpį nuo 2022 m. spalio 1 d. iki 2022 m. gruodžio 31 d. pareiškėjai ir bendrai gyvenantiems asmenims neskyrė, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo (toliau – Įstatymas) 6 straipsnio 1 punktu, t. y. kad vidutinės pajamos, tenkančios vienam iš bendrai gyvenančių asmenų arba vienam gyvenančiam asmeniui per mėnesį, viršija 1,1 valstybės remiamų pajamų dydį.

Pažymėjo, kad 2022 m. balandžio 30 d. pateikė prašymą „Sodrai“ skirti ir mokėti vaiko išlaikymo išmoką, prašymas buvo nagrinėjamas ilgesniais nei nustatyta terminais ir 2022 m. rugpjūčio 17 d. buvo priimtas sprendimas skirti vaiko išlaikymo išmoką bei 2022 m. rugpjūčio 25 d. išmokėta suma atgaline data (nuo prašymo pateikimo). Nurodė, kad po prašymo netenkinimo Skyriui pakartotinai pateikė visus reikiamus dokumentus, kad pajamos neviršija 1,1 valstybės remiamų pajamų dydžio ir tai įrodančią pažymą iš „Sodros“, bet prašymas vis tiek buvo netenkintas. Remdamasi skunde nurodytomis aplinkybėmis, pareiškėja prašo Sprendimą panaikinti ir įpareigoti skundžiamą instituciją iš naujo išnagrinėti prašymą (b. l. 1–2).

Pareiškėja, susipažinusi su atsiliepinimu, 2022 m. gruodžio 29 d. pateikė Komisijai prieštaravimus, nesutikdama su atsakovo pozicija dėl nurodomų argumentų dėl galimai nelegaliai gautų ar gaunamų pajamų ir (ar) nelegalaus darbo. Vertino skundžiamo sprendimo ir 2022 m. gruodžio 5 d. sprendimuose nurodytas pajamas gautas iš individualios veiklos ir dėl patikslinimo kreipėsi į specialistę. Pareiškėjos manymu, specialistė klaidingai skaičiavo 2020 m. individualios veiklos pajamas. Pabrėžė, kad individuali veikla buvo įregistruota nuo 2019 m. gruodžio 21 d. ir buvo vykdoma iki 2020 m. spalio mėnesio. Nurodė, kad 2020 m. spalio 20 d. gimus trečiam vaikui neturėjo galimybės jos vykdyti. Nuo 2020 m. lapkričio iki 2022 m. spalio (imtinai) visuose žurnaluose buvo pažymėta brūkšneliais, kas rodo, kad veikla nebuvo vykdoma, 2020 m. visi mokesčiai buvo sumokėti,

2021 m. pateikta nulinė deklaracija, o už 2022 m. reikės pateikti iki 2023 m. gegužės mėnesio. Pateiktos sąskaitos rodo, kad jokių pajamų pareiškėja neturi, išskyrus vaikų išlaikymo išmokas ir atlyginimą. Akcentavo, kad nuo 2021 m. spalio kreipiasi į Skyrių ir nei karto negavo jokių pastabų dėl netinkamo Individualios veiklos žurnalo pildymo. Akcentavo, kad 2022 m. lapkričio 11 d. pateikė „Sodros“ pažymą, kad nuo 2022 m. balandžio mėnesio skirta išmoka išmokėta atgaline data susikaupusi suma. Vertino, kad pagal pateiktus pareiškėjos duomenis 2022 m. lapkričio 25 d. prašymas-paraiška apskaičiuotas neteisingai (b. l. 60–61).

Atsakovas Skyrius atsiliepime į pareiškėjos skundą jį prašo atmesti kaip nepagrįstą. Paaiškino, kad Skyrius pinigine socialinę paramą teikia remdamasis Įstatymo bei Vilniaus rajono savivaldybės tarybos patvirtintu 2018 m. rugpjūčio 31 d. sprendimu Nr. T3-265 „Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems Vilniaus rajono gyventojams teikimo tvarkos aprašo“ (toliau – Tvarkos aprašas) nuostatomis.

Pabrėžė, kad pareiškėja prašymą-paraišką piniginei socialinei paramai gauti pateikė 2022 m. spalio 25 d., kurį nagrinėjant buvo įvertinti informacinėje sistemoje pateikti duomenys ir 2022 m. lapkričio 9 d. priimtas sprendimas prašymo skirti socialinę pašalpą netenkinti vadovaujantis Įstatymo 6 straipsnio 1 punktu.

Pažymėjo, kad pareiškėja prie teikiamų duomenų pateikė „Gyventojų individualios veiklos pajamų-išlaidų apskaitos žurnalo“ išrašą (toliau – žurnalas), kuris yra nepilnai užpildytas bei neatitinka Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003 m. vasario 17 d. įsakymo Nr. 1K-040 „Dėl gyventojų, besiverčiančių individualia veikla (išskyrus gyventojus, įsigijusius verslo liudijimus), buhalterinės apskaitos taisyklių patvirtinimo“ nuostatų. Neatsižvelgiant į tai, pateiktas žurnalas Skyriaus specialistės buvo įvertintas, duomenys apdoroti, paruoštas atitinkamas sprendimas bei Skyriaus vedėjo pasirašytas. Sprendimai dėl piniginės socialinės pašalpos skyrimo ar neskyrimo priimami vadovaujantis Tvarkos aprašo 34.4 papunkčiu.

Nurodė ir tai, kad pareiškėja 2022 m. lapkričio 25 d. pakartotinai pateikė prašymą-paraišką piniginei socialinei paramai gauti. Skyrius 2022 m. gruodžio 5 d. priėmė sprendimą skirti socialinę pašalpą nuo 2022 m. lapkričio 1 d. iki 2023 m. vasario 1 d. Pastebėjo, kad skundas Komisijai buvo pateiktas 2022 m. gruodžio 9 d., kai jau 2022 m. gruodžio 5 d. buvo priimtas sprendimas paskirti pinigine socialinę pašalpą, todėl, atsakovo vertinimu, nagrinėjamas skundas tapo neaktualus.

Akcentavo, kad nagrinėjant pareiškėjos pateiktus duomenis: banko sąskaitų išrašus, pažymą apie priskaičiuotą ir išmokėtą darbo užmokestį, vykdomą individualią veiklą, kilo įtarimas, kad ji nepateikia visų gaunamų pajamų, todėl vadovaujantis Įstatymo 23 straipsnio 1 dalies 7 punktu, Skyrius ketina informuoti nelegalaus darbo kontrolę ir prevenciją vykdančias institucijas dėl galimai nelegaliai gautų ar gaunamų pajamų ir (ar) nelegalaus darbo ar neteisėtos veiklos, susijusios su pajamų gavimu (b. l. 22–23).

Skundas atmestinas

Byloje ginčas kilo dėl Sprendimo, kuriuo Skyrius netenkino pareiškėjos 2022 m. spalio 25 d. prašymo-paraiškos piniginei socialinei paramai gauti, teisėtumo.

Byloje esantys dokumentai patvirtina, kad pareiškėja 2022 m. spalio 25 d. pateikė prašymą-paraišką piniginei socialinei paramai gauti (b. l. 24–25) su priedais (b. l. 26–27, 28, 29).

Skyrius Sprendimu, vadovaudamasis Įstatymo 6 straipsnio 1 punktu, neskyrė socialinės pašalpos už laikotarpį nuo 2022 m. spalio 1 d. iki 2023 m. sausio 1 d. bendrai nurodytiems gyvenantiems asmenims (4 asmenys). Nurodė, kad bendrai gyvenančių asmenų pajamos per mėnesį (imant 3 mėn. iki kreipimosi pajamas) 649,79 Eur; iš jų: kitos pajamos – 265,38 Eur; darbinės veiklos – 146,91 Eur; individualios veiklos – 493,76 Eur; sumažintos 40 procentų asmenims, vieniems auginantiems tris ar daugiau vaikų (įvaikių) – 384,41 Eur. Vidutinės vieno asmens pajamos per mėnesį – 162,45 Eur (b. l. 35).

Apie Sprendimą pareiškėja buvo informuota 2022 m. lapkričio 11 d. pranešimu „Dėl socialinės pašalpos neskyrimo“ (b. l. 7).

Pareiškėja su Sprendimu nesutinka, siekia, kad jos teiktas prašymas būtų išnagrinėtas iš naujo.

Ginčo teisinį santykį reglamentuoja Įstatymas, kuriame nustatyti piniginės socialinės paramos teikimo principai, piniginę socialinę paramą gaunančių asmenų teisės ir pareigos, taip pat piniginės socialinės paramos, teikiamos nepasiturintiems gyventojams, rūšys, jų dydžiai ir teikimo sąlygos, ir Tvarkos aprašas, kuris reglamentuoja piniginės socialinės paramos skyrimo ir mokėjimo nepasiturintiems Vilniaus rajono gyventojams tvarką, pagrindus, kai socialinė parama skiriama kitais Įstatyme nenumatytais atvejais bei, kuriems esant, piniginė socialinė parama didinama, mažinama, skiriama ne visiems bendrai gyvenantiems asmenims, sustabdomas, nutraukiamas ar atnaujinamas jos mokėjimas, bendruomeninių organizacijų, gyvenamosios vietovės bendruomenės narių ir (ar) kitų suinteresuotų asmenų pasitelkimo dalyvauti svarstant klausimus dėl piniginės socialinės paramos skyrimo tvarką bei jų teises ir pareigas (1 punktas).

Remiantis Įstatymo 4 straipsnio 1 dalimi, piniginę socialinę paramą savivaldybės teikia vykdydamos savarankiškąją savivaldybių funkciją, kuri yra finansuojama iš savivaldybių biudžetų lėšų. To paties straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad savivaldybės taryba tvirtina piniginės socialinės paramos teikimo tvarkos aprašą, kuriame nustato: piniginės socialinės paramos skyrimo ir mokėjimo tvarką. Įstatymo 5 straipsnyje įtvirtintos šios piniginės socialinės paramos rūšys: socialinė pašalpa (1 punktas); būsto šildymo išlaidų, geriamojo vandens išlaidų ir karšto vandens išlaidų kompensacijos (2 punktas) (toliau – ir kompensacijos).

Pagal Įstatymo 6 straipsnio 1 punktą, bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo turi teisę į socialinę pašalpą, jeigu kreipimosi dėl socialinės pašalpos metu atitinka visus šiame straipsnyje nurodytus reikalavimus, t. y. vidutinės pajamos, nurodytos ir apskaičiuotos pagal šio įstatymo 17 ir 18 straipsnius, tenkančios vienam iš bendrai gyvenančių asmenų arba vienam gyvenančiam asmeniui per mėnesį, yra mažesnės kaip 1,1 valstybės remiamų pajamų dydžio.

Įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kokios, skiriant piniginę socialinę paramą, įskaitomos visų bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens gaunamos pajamos, priskiriant prie jų ir išmokas, mokamas pagal Lietuvos Respublikos vaikų išlaikymo išmokų įstatymą (11 punktas).

To paties straipsnio 9 dalyje nustatyta, kad darbo užmokestis, užmokestis už prastovas ne dėl darbuotojo kaltės, užmokestis už kasmetines atostogas, pensijos, pensijos priemokos, pensijų išmokos, šalpos išmokos, kas mėnesį gaunamos išmokos ir (ar) pašalpos, ligos, profesinės rehabilitacijos, motinystės, tėvystės, vaiko priežiūros išmokos, statutiniams valstybės tarnautojams (pareigūnams) ir krašto apsaugos sistemos kariams laikinojo nedarbingumo, neštumo ir gimdymo atostogų, tėvystės atostogų ar atostogų vaikui prižiūrėti laikotarpiais išmokėtos išmokos, taip pat kitos kas mėnesį gaunamos pajamos, kurios buvo išmokėtos ne mažiau kaip vieną mėnesį pavėluotai, taip pat vienkartinės bei už du ar daugiau mėnesių iš karto išmokėtos kas mėnesį gaunamos pajamos ir piniginės lėšos, gautos vaikui (įvaikiui) išlaikyti (alimentai), išmokos, mokamos pagal Lietuvos Respublikos vaikų išlaikymo išmokų įstatymą, įskaitomos į pajamas tų mėnesių, kuriais jos buvo išmokėtos.

Pagal Įstatymo 18 straipsnio 1 dalį, bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens mėnesio pajamos socialinei pašalpai gauti apskaičiuojamos pagal vidutines 3 praėjusių mėnesių iki mėnesio, nuo kurio skiriama socialinė pašalpa, pajamas, nurodytas šio įstatymo 17 straipsnyje.

Įstatymo 21 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad socialinė pašalpa skiriama 3 mėnesiams nuo prašymo-paraiškos pateikimo mėnesio pirmos dienos, jeigu kreipimosi ir sprendimo priėmimo metu bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo turi teisę į šią pašalpą. Tvarkos aprašo 14 punkte nustatyta, kad sprendimas dėl piniginės socialinės paramos skyrimo priimamas kreipimosi dėl piniginės socialinės paramos skyrimo mėnesį, jei prašymas-paraiška pateikiamas iki einamojo mėnesio 25 d. Socialinė pašalpa skiriama 3 mėnesiams nuo prašymo-paraiškos pateikimo mėnesio pirmos dienos, jeigu kreipimosi ir sprendimo priėmimo metu bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo turi teisę į šią pašalpą. Prašymą-paraišką pateikęs asmuo apie priimtą sprendimą dėl piniginės socialinės paramos skyrimo arba neskyrimo yra informuojamas vadovaujantis Įstatymo 21 straipsnio 15, 16, dalimis (Tvarkos aprašo 16 punktas).

Įstatymo 21 straipsnio 15 dalyje nustatyta, kad prašymą-paraišką pateikęs asmuo apie priimtą sprendimą dėl piniginės socialinės paramos skyrimo ar neskyrimo yra informuojamas asmens prašyme-paraiškoje nurodytu informavimo būdu ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos. Jeigu piniginė socialinė parama neskiama, nurodoma neskyrimo priežastis ir šio sprendimo apskundimo tvarka. Pateikti dokumentai gražinami prašymą-paraišką pateikusiam asmeniui, o jo byloje paliekamos šių dokumentų kopijos.

Tvarkos aprašo nuostatos iš esmės identišškai reglamentuoja socialinės pašalpos skyrimo ir mokėjimo tvarką. Pagal Tvarkos aprašo 34 punktą, socialinės rūpybos skyriaus atsakingi specialistai: tikrina pareiškėjo pateiktų duomenų teisingumą Socialinės paramos informacinės sistemos (toliau – SPIS) duomenų bazėse (Gyventojų, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos, Lietuvos teritorinės darbo biržos (nuo 2018 m. spalio 1 d. Užimtumo tarnyba prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, toliau – Užimtumo tarnyba), Regitros, Nacionalinės mokėjimo agentūros, Žemės ūkio transporto priemonių, Mokinių, Studentų, Ūkinių gyvūnų, Neįgalumo darbingumo nustatymo tarnybos informacinės sistemos registruose), atspausdina reikiamus duomenų bazių išrašus. Jei asmens pateikti duomenys nesutampa su duomenų bazėse esančiais duomenimis, pareiškėjo prašoma patikslinti informaciją (34.1 papunktis); įvertina skyriuje arba seniūnijose prašymus-paraiškas pateikusių, bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens nuosavybės teise turimo turto vertę (34.2 papunktis); apskaičiuoja bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens pajamas (34.3 papunktis); nustato pareiškėjų teisę į socialinę pašalpą, apskaičiuoja jos dydį ir parengia sprendimą dėl socialinės pašalpos skyrimo (neskyrimo), kurį pasirašo sprendimą parengęs specialistas ir skyriaus vedėjas (34.4 papunktis).

Iš anksčiau minėto teisinio reglamentavimo matyti, kad viena iš piniginės socialinės paramos rūšių yra socialinė pašalpa, o teisę į socialinę pašalpą įgyja asmenys, atitinkantys įtvirtintus reikalavimus, kurių vidutinės pajamos, nurodytos ir apskaičiuotos pagal Įstatymo 17 ir 18 straipsnius, tenkančios vienam iš bendrai gyvenančių asmenų arba vienam gyvenančiam asmeniui per mėnesį, yra mažesnės kaip 1,1 valstybės remiamų pajamų dydžio. Nurodytas teisinis reguliavimas nustato aiškia ir imperatyvią tvarką, kaip apskaičiuojamas valstybės remiamų pajamų dydis vienam šeimos nariui. Taigi, praėjusių trijų mėnesių (ginčo atveju 2022 rugpjūtis–spalis) gautų pajamų dydis iki mėnesio, nuo kurio skiriama socialinė pašalpa, apsprendžia gautų pajamų dydį, vertinant teisės į socialinę išmoką atitiktį Įstatymo 6 straipsnio 1 punktui. Tokiu atveju gautų pajamų dydį apsprendžia ne laikotarpis, už kurį tos pajamos apskaičiuojamos, o pajamų gavimo (išmokėjimo) data, t. y. į pajamas įskaitomos gautos pajamos, nepriklausomai nuo to, už kokį laikotarpį jas priklausė išmokėti.

Kaip matyti iš bylos medžiagos ir dėl to ginčo nėra, pareiškėjai „Sodros“ Klaipėdos skyriaus 2022 m. rugpjūčio 17 d. sprendimu skirti vaiko išlaikymo išmoką nuo 2022 m. balandžio 1 d. skirta vaiko išlaikymo išmoka (b. l. 12, 13), „Sodros“ duomenų bazėje užfiksuota, kad 2022 m. rugpjūčio mėnesį buvo išmokėta balandžio–liepos mėnesiais skirta išmoka vaikui (b. l. 33). Taigi, 2022 m. rugpjūčio mėnesį gautos vaikų išlaikymo išmokos pagrįstai įskaitytos į pajamas tų mėnesių, kurias jos buvo realiai išmokėtos. Tokiu atveju ta aplinkybė, kad vaikų išlaikymo išmokos buvo mokamos už balandžio–liepos mėnesius, neturi teisinės reikšmės vertinant pareiškėjos pajamų dydį pagal jau minėtą teisinį reglamentavimą. Taigi, ir atsakovo išvada, kad socialinė pašalpa nebuvo paskirta dėl to, jog vidutinės vieno asmens pajamos buvo nustatytos 162,45 Eur, t. y. viršijo 1,1 remiamų valstybės pajamų dydį (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. gegužės 23 d. nutarimu Nr. 528 nuo 2022 m. birželio 1 d. nustatytas valstybės remiamų pajamų dydis 147 Eur), yra pagrįsta.

Pareiškėja dėl kitų jos gaunamų pajamų įskaitymo į gaunamas pajamas Įstatymo 17 straipsnio 1 dalies taikymo ginčijamo sprendimo kontekste nepasisakė. Komisija neturi teisinio pagrindo abejoti atsakovo pateikta papildoma informacija, kuria remiantis buvo priimtas skundžiamas sprendimas. Atsakovas turi teisę tikrinti duomenis duomenų bazėse ir juos vertinti.

Šiuo atveju atsakovas nėra atsakingas už „Sodros“ priimtus sprendimus ir jų veiksmus išmokant vaikų išlaikymo išmokas. Ginčo atveju atsakovas tinkamai taikė Įstatymo ir Tvarkos aprašo nuostatas. Komisija vertina Sprendimo teisėtumą jo priėmimo metu.

Pabrėžtina, kad byloje pateiktas Skyriaus 2022 m. gruodžio 5 sprendimas, kuriuo pareiškėjai buvo skirta išmoka nuo 2022 m. lapkričio 1 d. iki 2023 m. vasario 1 d., nevertinamas ir nekeičia teisinės situacijos, vertinant skundžiamą sprendimą. Akcentuotina, kad ginčo dalykas – Sprendimas, todėl atsakovo vėlesni veiksmai ar sprendimai nepatenka į nagrinėjamos bylos ribas. Tokiu atveju ir pareiškėjos teiktuose prieštaravimuose nurodytos aplinkybės dėl, jos vertinimu, netinkamai išnagrinėto jos teikto 2022 m. lapkričio 25 d. prašymo-paraiškos piniginei socialinei paramai gauti, nevertinami šioje byloje. Tokių aplinkybių tyrimas peržengtų keliamo ginčo ribas. Be to, ir pareiškėjos argumentai dėl žurnalo pildymo, o taip pat ir individualios veiklos vykdymo, reaguojant į atsakovo atsiliepime nurodytus argumentus, kurie nedaro įtakos skundžiamo sprendimo teisėtumui, yra teisiškai nereikšmingi.

Komisija prieina prie išvados, kad Sprendimas yra pagrįstas tiek nustatytomis faktinėmis aplinkybėmis, tiek ir ginčui taikytinu teisiniu reglamentavimu, todėl nėra pagrindo jo naikinti. Nepanaikinus Sprendimo negali būti tenkinamas ir išvestinis reikalavimas įpareigoti atsakovę iš naujo išnagrinėti pareiškėjos prašymą.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a :

Pareiškėjos D. K.-K. skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo bylos šalys turi teisę apskusti Vilniaus apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Komisijos posėdžio pirmininkė

Inga Lipnickienė

Komisijos nariai

Vilma Drigotienė

Mindaugas Siaurys